

Plan for opplæring innenfor kriminalomsorgen i Rogaland 2017 - 2020

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
2	PLAN OG STYRINGSDOKUMENTER	4
2.1	Opplæringsloven – opplæringsrett.....	5
2.1.1	Opplæringsloven § 4A-1 rett til grunnskoleopplæring for voksne.....	5
2.1.2	Opplæringsloven § 3-1 rett til videregående opplæring for ungdom.	5
2.1.3	Opplæringsloven § 4A-3 rett til videre-gående opplæring for voksne. Rett til realkompetansevurdering	5
2.2	Lov om gjennomføring av straff.	5
2.2.1	Straffegjennomføringsloven § 18:	5
2.2.2	Forskrift til lov om straffegjennomføring § 1-4 omhandler den straffedømtes plikt til aktivitet.	5
2.2.3	Forskrift til lov om straffegjennomføring § 3-12,	6
2.2.4	Forskrift til lov om straffegjennomføring § 3-13	6
2.3	Sentrale styringsdokumenter for skolen og kriminalomsorgen	6
2.3.1	Stortingsmelding nr. 30 "Kunnskapsløftet" (2003-2004)	6
2.3.2	Stortingsmelding nr. 27 "Enda en vår" (2004-2005)	7
2.3.3	St.meld.nr. 37 (2007-2008) "Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn"	7
2.3.4	Rekommandasjon	8
2.3.5	Rundskriv om forvaltningssamarbeid, G-1/2008	8
2.3.6	Lokal samarbeidsavtale	8
3	ORGANISERING AV OPPLÆRINGEN INNENFOR KRIMINALOMSORGEN.....	9
3.1	Opplæring innenfor kriminalomsorgen i Rogaland.....	9
3.1.1	Ledelse og administrative ressurser	9
3.2	Samarbeid internt og eksternt	10
3.3	Generelt - rammefaktorer	10
3.4	Status opplæring innenfor kriminalomsorgen	11
3.4.1	Haugesund fengsel:	11
3.4.2	Stavanger fengsel:	11
3.4.3	Åna fengsel	12
3.4.4	Sandeid fengsel:	12
3.5	Overgangsbolig – Friomsorgen-TAFU.....	13
3.5.1	Auklend overgangsbolig.....	13
3.5.2	Friomsorgen Rogaland	13
3.5.3	TAFU	14
4	FENGSELSUNDERVISNING I ROGALAND	14
4.1	Elementene i opplæringsprosessen.	14

4.1.1	Karriereveiledning.....	15
4.1.2	Realkompetansevurdering.....	15
4.1.3	Individuelt tilpasset opplæring.....	15
4.1.4	Grunnleggende ferdigheter.....	16
4.1.5	Kartlegging - læringsteorier.....	16
4.2	Organisering av opplæringstilbudet.....	17
4.3	Organisert samarbeid med PP-tjenesten.....	18
4.4	Samarbeid – arbeidsdrift.....	18
4.4.1	Organisering av arbeidsdrift i forhold til realkompetanse i yrkesfag.....	19
4.5	Samordning.....	19
5	INFORMASJON OG SØKING/OPPTAK TIL OPPLÆRINGSAKTIVITETER.....	20
5.1	Organisering av informasjonsflyten.....	20
5.1.1	Informasjonsmateriell ved innkalling.....	20
5.1.2	Samtale med veileder.....	20
5.2	Opptak.....	20
5.2.1	Søknad/inntak etter § 3-1- ungdomsretten.....	20
5.2.2	Søknad/inntak etter § 4A-1 – grunnskole opplæring for voksne.....	21
5.2.3	Søknad om voksenrett og inntak etter § 4A-3.....	21
6	MÅL OG STRATEGIER I PLANPERIODEN 2017 - 2020.....	21

1 INNLEDNING

Ny plan for opplæring innenfor kriminalomsorgen i Rogaland ble vedtatt i Fylkestinget sitt møte i juni 2009. Planen er nå revidert for 2. gang og gjelder perioden 2017-2020.

«Plan for opplæring innenfor kriminalomsorgen i Rogaland 2017-2020» bygger på hovedlinjene i planen for 2013-2016. Planen bygger videre på sentrale politiske dokumenter: St.meld. nr. 27 *Enda en vår* (2004-2005), St.meld. nr. 37 *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn* (2007-2008), St.meld. nr. 31 (2007 – 2008) *Kvalitet i skolen*, St.meld.nr. 44 (2008-2009) *Utdanningslinja*, St.meld. nr. 20 (2012-2013) *På rett vei*, St.meld.nr. 28 (2015-2016) *Fag – fordypning – forståelse* samt Rundskriv G-1/2008 Rundskriv om forvaltningssamarbeid.

Planen er utarbeidet av seniorrådgiverne Gudveig Salte og Leif Inge Skimmeland. I tillegg har koordinatorene og avdelings-lederne med ansvar for fengselsundervisningen på de 4 skolene gitt innspill og kommentarer. Seniorrådgiver Bjørg Lindebø og inspektør Narve Kallevik fra Kriminalomsorgen region sør-vest har også bidratt til revidering av planen.

Innholdet i planen omfatter organisering og opplæring på sentralt nivå og ved samtlige av fengslene i fylket. Målsetningene og tiltakene som kommer frem i planen samsvarer med nasjonale føringer uttrykt i sentrale styringsdokumenter.

Hver skoleenhet har bidratt med endringer/oppdateringer vedrørende

beskrivelsen av egen enhet og situasjon/muligheter der.

Opplæring i fengslene er en del av det tilbud som Rogaland fylkeskommune gir. Satsingsområder for de videregående skolene, gjelder også for opplæringen i fengslene.

Følgende områder er foreslått som satsingsfelt for perioden 2017 – 2020 i Rogaland.

- Kapasitet- og profesjonsutvikling.
- Læringsmiljø
- Vurdering
- Læringsutbytte

Den reviderte fylkesplanen viderefører det arbeidet som er bygget opp med utgangspunkt i planene for periodene 2009-2012 og 2013-2016.

Planen slik den nå foreligger, vil etter fylkesrådmannens vurdering være et godt styringsverktøy for arbeidet fremover på dette arbeidsfeltet. Den ivaretar tydelig nasjonale føringer og er godt tilpasset forholdene i vårt fylke.

2 PLAN OG STYRINGSdokumenter

Undervisning av innsatte og domfelte har lange tradisjoner i norsk fengselshistorie. Fra 1969 ble Utdanningsmyndighetene tillagt ansvaret for opplæringen i fengslene.

I dette kapitlet blir lovverk og sentrale styringsdokumenter som gir premisset for de mål som settes for opplæring i fengslene presentert.

2.1 Opplæringsloven – opplæringsrett

De innsattes rettigheter til opplæring er hjemlet i opplæringsloven.

Opplæringslovens § 13-3 femte ledd definerer fylkeskommunens plikt og ansvar/omfang for videregående opplæring.

2.1.1 Opplæringsloven § 4A-1 rett til grunnskoleopplæring for voksne.

"Dei som er over opplæringspliktig alder, og som treng grunnskoleopplæring, har rett til slik opplæring, så langt dei ikkje har rett til vidaregåande opplæring etter § 3-1. Retten til opplæring omfattar til vanleg dei faga ein treng for å få vitnemål for fullført grunn-skoleopplæring for voksne. Opplæringa skal tilpassas behovet til den enkelte"

Voksne kan ha rett til spesialundervisning på grunnskolenes område, jfr. Opplærings-loven §4A-2.

2.1.2 Opplæringsloven § 3-1 rett til videregående opplæring for ungdom.

"Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarande opplæring, har etter søknad rett til tre års heiltids vidaregåande opplæring"

Ungdomsretten må som regel tas ut i løpet av en sammenhengende periode på fem år og innen utgangen av det året vedkommende fyller 24 år.

2.1.3 Opplæringsloven § 4A-3 rett til videre-gående opplæring for voksne. Rett til realkompetansevurdering

"Voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarande, men som ikkje har fullført vidaregåande opplæring, har etter søknad rett til vidaregåande opplæring. Første punktum gjeld voksne frå og med det året dei fyller 25 år. Opplæringa for voksne skal tilpassas behovet til den enkelte".

"Voksne som har rett til vidaregåande opplæring har rett til vurdering av realkompetansen sin og til kompetansebevis. Personer som ikkje har rett til vidaregåande opplæring, skal få vurdert realkompetansen sin om dei blir vist til dette av kommune eller Arbeids- og velferdsetaten.

Fylkeskommunen skal gi kompetansebevis på grunnlag av realkompetansevurdering på vidaregåande opplærings nivå".

Voksne med rett til videregående opplæring har ikke en lovfestet rett til spesialundervisning.

2.2 Lov om gjennomføring av straff.

Følgende paragrafer i Lov om gjennomføring av straff (Straffegjennomføringsloven) påvirker opplæringstilbudet i fengslene.

2.2.1 Straffegjennomføringsloven § 18:

"Kriminalomsorgen skal legge til rette for at innsatte får et aktivitetstilbud på dagtid"

2.2.2 Forskrift til lov om straffegjennomføring § 1-4 omhandler den straffedømtes plikt til aktivitet.

"Aktivitetsplikten gjelder for domfelte som gjennomfører straff eller strafferettslig særreaksjon. Varetekts innsatte og personer som politiet har pågrepet har ikke aktivitetsplikt, men skal gis tilbud om aktiviteter så langt det passer med varetektskjennelsen og påtalemyndighetens bestemmelser. Aktivitetene skal søkes lagt til rette etter den innsattes forutsetninger."

2.2.3 Forskrift til lov om straffegjennomføring § 3-12,

slår fast at opplæring er likestilt med andre aktiviteter for innsatte:

"Arbeid, opplæring, program eller andre tiltak er likestilt og fyller kravene til aktivitetsplikten. Det kan ikke pålegges den innsatte å delta i opplæring, programmer og andre tiltak som behandling og lignende mot vedkommendes vilje. Arbeid kan pålegges dersom innsatte ikke ønsker å delta i slike tiltak. "

2.2.4 Forskrift til lov om straffegjennomføring § 3-13

Det å delta i et aktivitetstilbud gir rett til dagpenger. Alle tiltak innenfor aktivitetstilbudet godtgjøres likt.

Straffegjennomføringsloven § 4 hjemler Kriminalomsorgens ansvar i forvaltningssamarbeidet.

"Kriminalomsorgen skal gjennom samarbeid med andre offentlige etater legge til rette for at domfelte og andre innsatte i varetekt får de tjenester som lovgivningen gir dem krav på. Samarbeidet skal bidra til en samordnet innsats for å dekke domfelte og innsattes behov og fremme deres tilpasning til samfunnet."

Retningslinjene til § 4, fastsatt av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, presiserer prinsippet om at domfelte og innsatte har de samme rettigheter og plikter som befolkningen for øvrig innenfor rammene som følger av straffegjennomføringsloven og opplæringsloven.

2.3 Sentrale styringsdokumenter for skolen og kriminalomsorgen

I tillegg til lovverket foreligger det en rekke styringsdokumenter som er sentrale for opplæring innenfor kriminalomsorgen. Styringsdokumentene gir føringer for hvilke områder som bør prioriteres innenfor opplæring.

2.3.1 Stortingsmelding nr. 30 "Kunnskapsløftet" (2003-2004)

Dokumentet legger opp til å kunne gjøre norsk skole i stand til å møte kunnskapssamfunnets utfordringer. Bl.a. viser meldingen at det er behov for å identifisere noen grunnleggende ferdigheter som er sentrale for læring og utvikling. Disse er:

- Å kunne uttrykke seg muntlig
- Å kunne lese
- Å kunne uttrykke seg skriftlig
- Å kunne regne
- Å kunne bruke digitale verktøy Disse grunnleggende ferdighetene skal integreres i alle fag. Gode kunnskaper innenfor grunnleggende

ferdigheter er grunnlaget for all videregående opplæring.

2.3.2 Stortingsmelding nr. 27 "Enda en vår" (2004-2005)

Meldingen aktualiserer igjen arbeid med fylkesplaner – bl.a. senere gjennom tildelingsbrev fra fylkesmannen i Hordaland (2007). Det er således et krav å utarbeide fylkesplan for opplæring innenfor kriminalomsorgen.

Meldingen har nedfelt ambisjoner om at kvalitetsforbedringer i grunnopplæringen, som følger av kunnskapsløftet, også skal komme de innsatte til gode. Stortings- meldingen presiserer videre at retten til opplæring er i behold uavhengig av soningslengde. Meldingen, som også staker ut en ny kurs for opplæring innenfor kriminalomsorgen, har fått konsekvenser på flere områder. Bl.a. skal opplæringen være mer yrkesrettet. Det skal i større grad legges vekt på kortere, kompetansegivende kurs og det skal tas spesielt hensyn til kvinnelige innsattes behov for yrkesfaglig opplæring. Meldingen peker videre på innsatte med minoritetsspråklig bakgrunn og innsatte med spesielle lærevansker, ADHD og andre konsentrasjonsvansker som grupper som i særdeleshet har behov for tilpasset opplæring.

St.meld.nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* og St. meld.nr. 44 (2008-2009) *Utdannings-linja* viser til at utdanning er nøkkelen til:

- Å mestre hverdagen
- Å kunne delta i arbeidslivet
- Et liv som aktiv samfunnsdeltaker.

Det er viktig at alle har muligheter til å utnytte sine evner og til å nå sine mål, uavhengig av sosial bakgrunn. Å beherske de grunnleggende ferdighetene, slik de kommer til uttrykk i kompetansemålene for fagene, er vesentlig for å lykkes med dette. Behovet for arbeidskraft med kun grunn-skoleutdanning er lavt. Å fullføre videregående opplæring er derfor svært viktig.

St. meld.nr. 20 (2012-2013) *På rett vei* peker på at fleksibilitet og relevans i videregående opplæring er viktig i forhold til å svare på arbeidslivets kortsiktige behov. Videre å gi elevene en kompetanse som kan utvikles i et arbeidsliv som stadig er i endring.

St.meld. nr. 28 (2015-2016) *Fag Fordypning – Forståelse*. I denne meldingen legges det vekt på hvordan innholdet i grunnopplæringen skal fornyes for at barn og unge skal få gode vilkår for å utvikle verdier kunnskaper og holdninger, dvs. en fornyelse av Kunnskapsløftet.

2.3.3 St.meld.nr. 37 (2007-2008) "Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn"

Meldingen legger stor vekt på at opplæring er en viktig side av normalitetsprinsippet og et kriminalitetsforebyggende tiltak. Den omtaler alternative soningsformer, bolig, arbeid, utdanning og rusbehandling i alle fengsler. Meldingen understreker på nytt at innsatte har samme rett til opplæring som andre og at den kvalitetsforbedringen som det er lagt til rette for gjennom **Kunnskapsløftet** i større grad også må komme innsatte til gode.

Tilbakeføringsgaranti som er et sentralt element i den nye meldingen stiller også større krav til forvaltningssamarbeidet slik det er nedfelt i rundskrivet G-1/2008.

2.3.4 *Rekommandasjon*

Europarådets Rekommandasjon nr. R (89)

12 om opplæring i fengsel er et viktig overordnet dokument som gir klare føringer for opplæring innen kriminalomsorgen. Det fremgår bl.a. av pkt. 1: «*Alle fanger skal ha tilgang til opplæring, som er forutsatt å bestå av klasseromsemner, yrkesopplæring, kreative og kulturelle aktiviteter, fysisk fostring og sport, sosial opplæring og muligheter for å bruke bibliotek*». I pkt. 2 fremgår følgende: «*Opplæring i fengsel bør være lik opplæringen som tilbys lignende aldersgrupper utenfor fengselet og tilbudet av læremuligheter for fanger bør være så vidt som mulig*».

2.3.5 *Rundskriv om forvaltningssamarbeid, G-1/2008*

Kriminalomsorgen og opplæringssektoren skal legge til rette for et forpliktende og kvalitativt godt forvaltningssamarbeid ved å klargjøre ansvars- og oppgavefordelingen for etatene på sentralt, regionalt og lokalt nivå.

I rundskriv om forvaltningssamarbeid, G-1/2008, fremgår det at opplæring er et viktig bidrag for å hindre tilbakefall. Opplæring anses som viktig for kvalifisering til arbeid eller videre utdanning etter gjennomført straff. Kriminalomsorgen forpliktes til å samarbeide med de importerte tjenestene som helse og opplæring representerer. Det er Kriminalomsorgen som har ansvar for initiering og oppfølging av

forvaltningssamarbeidet, samt samordning av planer rundt den enkelte innsatte og domfelte. Det skal derfor tilrettelegges for godt forvaltningssamarbeid lokalt på det enkelte fengsel. «Framtidsplanlegging» er betegnelsen på det planarbeidet Kriminalomsorgen tilbyr innsatte og domfelte som en del av en målrettet straffegjennomføring. Plan-arbeidet omfatter prosessen fra kartlegging til gjennomføring og evaluering av tiltakene.

Opplæringssektoren har ansvaret for at den innsatte som deltar i opplæring på grunnskole- eller videregående opplæringsnivå, får en individuell opplæringsplan (IOP). Både den individuelle opplæringsplanen og framtidsplanen kan inngå som elementer i en individuell plan (IP) når en slik plan foreligger.

Enkeltindivider som har behov for langvarige koordinerte tjenester fra det offentlige har rett til en individuell plan (IP). Dette med hjemmel i helselovgivningen. En IP forutsetter samarbeid med kommunen, da den genererer tiltak fra lokalt NAV-kontor.

2.3.6 *Lokal samarbeidsavtale*

Det er inngått egen samarbeidsavtale mellom Kriminalomsorgen region sørvest og Rogaland fylkeskommune. Avtalen er forankret i rundskriv G-1/2008 om forvaltningssamarbeid mellom opplæringssektoren og kriminalomsorgen og i straffegjennomføringsloven § 4 om forvaltningssamarbeid. Avtalens formål er å styrke samarbeidet mellom tjenestene og bidra til at domfelte og innsatte får sine rettigheter innenfor rammene som følger av gjeldende lovverk. Partene er forpliktet til å delta i et regionalt forum for gjensidig

informasjonsutveksling og drøfting av felles overordnede problemstillinger.

3 ORGANISERING AV OPPLÆRINGEN INNENFOR KRIMINALOMSORGEN

Fylkesrådmannen

Fylkesrådmannen har det øverste administrative ansvaret for all opplæring innenfor kriminalomsorgen i Rogaland og skal ivareta alt koordineringsarbeid og ansvar for kontakt med Kriminalomsorgen og sentrale myndigheter i denne sammenheng. Fylkesmannen i Hordaland ivaretar nasjonal politikk og fastsetter økonomiske rammer for opplæringstilbudets omfang.

Over statsbudsjettet er det nedfelt en egen tilskuddsordning for opplæring innenfor kriminalomsorgen. Formålet med denne er å medvirke til at det blir gitt opplæring på grunnskolenivå for innsatte eller løslatte som ikke har fullført grunnskolen, og videregående opplæring for innsatte eller løslatte som har rett til utdanning, og som ønsker det.

Ressurser Fylkesrådmannen fordeler de øremerkede midlene til de fylkeskommunale videregående skolene som er tillagt ansvaret for opplæringstiltak i fengslene i fylket.

Det statlige tilskuddet til dekning av nødvendige driftsutgifter til opplæring innenfor kriminalomsorgen var i 2016 for Rogaland kr. 20.016.807,-. Foreløpig tilsagnsbrev for 2017 viser en økning ved at rammen anføres satt til kr 21.417.143,- Dette vil i så fall utgjøre et generelt påslag på 2,1 %

sammenholdt med foregående regnskapsperiode.

3.1 Opplæring innenfor kriminalomsorgen i Rogaland Innenfor vedtatt budsjett har rektorene ved de fire videregående skolene som ligger nærmest fengslene det økonomiske, administrative, faglige og pedagogiske ansvaret for all opplæring. Dette gjelder følgende skoler:

For Åna – Bryne vgs.
For Stavanger - Randaberg vgs.
For Haugesund - Haugaland vgs.
For Sandeid - Ølen vgs.

Lærere som underviser i fengsel skal være tilsatt ved "moderskolen" og delta i det faglige og pedagogiske samarbeidet ved denne skolen. Skolen tildeles en administrativ ressurs for oppfølging og administrasjon av undervisningen i fengselet. Personalansvaret for de som underviser i fengsel er lagt til en avdelingsleder ved moderskolen.

3.1.1 Ledelse og administrative ressurser

Ved hver av skolene skal det være minst en person som har hele eller størstedelen av sin stilling knyttet til undervisningen innenfor kriminalomsorgen. Denne skal kombinere funksjonene koordinator, rådgiver og lærer. Ved de fengslene som har for høy ressurs til at dette kan ligge på en person fordeles disse funksjonene på flere. Tilsettingen vil avgjøre hvor stor del av stillingen som er tillagt koordinatoroppgaver.

Ledelse og rådgivning Det settes av en administrativ ressurs til koordinering/rådgivning. Ressursen til

hver av skolene fastsettes på bakgrunn av elevtall og opplæringstilbud.

Merkantile ressurser:

Merkantile ressurser spesielt øremerket undervisningen innenfor kriminalomsorgen blir lagt inn i grunnlaget for utregning av merkantil ressurs ved moderskolen.

3.2 Samarbeid internt og eksternt

Internt samarbeid Fylkesrådmannen har ansvaret for å kalle inn til møter mellom de 4 fengselsskolene minimum 2 ganger i året. Et av møtene avholdes i forbindelse med fordelingen av budsjettet. Det skal også avholdes faglige møter/konferanser for pedagogisk personell som underviser i fengslene i Rogaland.

Ved alle fengslene skal det være faste møter med ansvarlig for opplæring i fengsel, skoleledelsen og fengselsledelsen for å drøfte samarbeid mellom kriminalomsorgen, skolen og andre aktører i fengsel. Dette er viktig for å kunne sikre best mulig utnyttelse av ressurser.

Eksternt samarbeid Eksterne aktører som det må etableres faste kontaktpunkter mot er Oppfølgingstjenesten (OT), Pedagogisk og psykologisk tjeneste (PPT), Karriereveiledningssentrene, Voksenopplæringssentrene, NAV og TAFU.

Nytt fra 2016 er Narkotikaprogram med domstolkontroll (ND). ND kjennetegnes av forvaltningssamarbeid basert på samordning og tilrettelegging for

anvendelse av eksisterende hjelpetiltak i domfeltes nærområder. Betinget dom på ND er et alternativ til ubetinget fengselstraff for rusmiddelavhengige som dømmes for narkotikarelatert kriminalitet.

3.3 Generelt - rammefaktorer

Svært mange av fengselsstraffene er korte – gjennomsnittet er noe over tre måneder, og omtrent halvparten av dommene er på under to måneder. Kun en av ti dommer er på over ett år. De fleste soner for narkotikaforbrytelser, deretter kommer vinningsforbrytelser og voldsforbrytelser.

Rogaland har i underkant av 400 innsatte fordelt på 5 institusjoner: Stavanger fengsel, Auklend og Åna fengsel i sørfylket, og Haugesund- og Sandeid fengsel i nord. Til enhver tid er det nærmere 250 innsatte i sørfylket mens nordfylket har ca. 110. Kvinneandelen er ca. 30 personer. Gjennomsnitt soningstid i 2015 utgjorde 91 dager for kvinner og 796 dager for menn.

Av ulike grunner blir mange innsatte flyttet mellom enhetene. Antallet som overføres varierer, men det dreier seg om et betydelig antall, normalt mellom 300 – 400 pr. år.

Utenlandske innsatte øker i antall og utgjør til enhver tid mellom 100 – 130 personer.

Det soner mellom 20 – 28 kvinner i Rogaland. Kvinneandelen er størst i Stavanger fengsel som har mellom 13 – 17 kvinner, Sandeid fengsel har fra 6 – 8 kvinner. Bare unntaksvis plasseres kvinner i Haugesund fengsel, mens Åna fengsel ikke har kvinneplasser.

I løpet av 2015 utgjorde antallet innsatte i Rogaland under 25 år 67 personer, 11 personer var i alderen 18-20 år.

3.4 Status opplæring innenfor kriminalomsorgen

3.4.1 Haugesund fengsel:

Det gis undervisning i grunnskolefag, alle allmenne fag på yrkes- og studiespesialiserende retning, samt norsk eller engelsk for fremmedspråklige. Vanligvis går elevene opp som privatist i fagene, men standpunkt karakterer forekommer også. Mange får undervisning og veiledning i ulike fag opp til tverrfaglig eksamen med gode resultater (praksiskandidatordningen).

Som et helse-, relasjons- og motivasjonsfremmende tiltak, organiserer skolen ukentlig felles fysisk fostring.

I tillegg tilrettelegges det for selvstudier og det leies inn eksternt personell som underviser frem mot sertifikater, yrkesbevis eller høyere utdanning.

Det er til enhver tid et ulikt antall elever som deltar i opplæringstilbudene. Tilbudene opprettes og gjennomføres etter behov og skolerettigheten til den enkelte innsatte. Antallet elever fra måned til måned ligger vanligvis mellom 3 og 6.

3.4.2 Stavanger fengsel:

Stavanger fengsel er et høysikkerhetsfengsel med fire avdelinger og med kapasitet på 68 plasser. Fengselet har egen avdeling for kvinner og for rusmestring.

Yrkesutdanning er et hovedsatsningsområde for undervisningsvirksomheten, da et stort flertall av innsatte ønsker slik opplæring. TIP-avdelingen er skolens praktiske arena. Her får de innsatte utøve et yrke i eget verkstedsområde. Teoretisk del av opplæringen skjer i skoleavdelingen.

I skolen for øvrig undervises det i fagene; norsk, samfunnsfag, historie, engelsk og matematikk. Ved behov for opplæring utover dette må det hentes inn kompetanse fra moderskolen eller eksternt.

Norsk for fremmedspråklige, med oppstart våren 2016, har stor oppslutning. Skolens aktivitet på «kjøkken» foregår to ganger i uken, mandag og fredag. Her undervises det i *vg1 restaurant og matfag* i modulen "kost og livsstil".

En ettermiddag i uken, fra våren 2016, har skolen åpent for leksehjelp fra Røde Kors. Dette er et godt etablert konsept der alle innsatte som er tilknyttet skolen jobber med skoleoppgaver. Her deltar både skolens lærere og personer fra Røde kors.

Det er store forskjeller faglig mellom de innsatte. Skolehverdagen er uforutsigbar og rekruttering av nye innsatte skjer ukentlig.

Ved full kapasitetsutnyttelse har skolen 24 heltidsplasser til rådighet. I praksis gis det tilbud til flere innsatte fordi en del elever, av ulike grunner, kun er deltids elever. Heltidselev defineres som elev med mer enn 15 timer undervisning pr. uke.

3.4.3 Åna fengsel

Fengselet er delt inn i to, en lav sikkerhetsavdeling med 24 plasser og en høy sikkerhetsavdeling med 155 plasser. Pr. 2016 har skolen mellom 70 og 80 elever på hel og deltid.

Opplæringstilbudet omfatter tømrer-, anleggsgartner-, vei & anlegg-, maler-, stillasbygger-, TIP- og institusjonskokkfaget.

Skolen samarbeider meget godt med opplæringskontoret "Byggopp" samt andre eksterne samarbeidspartnere. Dette er bedrifter der innsatte kan plasseres i praksisplasser og som lærlinger.

Bryne vgs./avd. Åna er godkjent som lærebedrift i fagene bygg, anleggsgartner, institusjonskokk, vei & anlegg, maler, trearbeider og murer.

Skolen er behjelpelig med å skaffe arbeid mens den innsatte soner, slik at han fortsetter på arbeidsplassen ved løslatelse.

Det er etablert et godt samarbeid med Statsbygg. I dette samarbeidet benyttes hage- og parkanlegg på Åna til opplæring i anleggsgartnerfaget.

I lukket avdeling har skolen verkstedlokaler som brukes til opplæring i mekaniske- og i sveisefag. Det er etablert et veldig godt samarbeid med Teknologisk Institutt, og skolens elever får anledning til å ta internasjonalt godkjent sveisesertifikat.

Skolen tilbyr komplett fellesfagløp innenfor yrkesfag og studiespesialisering. Det legges til rette for høyskolestudier, og avvikling av eksamen muntlig (skype) og skriftlig.

I samarbeid med kriminalomsorgen tilbys musikkopplæring. Undervisning skjer i grupper, en til en og i band.

Innenfor medier og kommunikasjon tilrettelegges mediekurs. Dette dekker noen av målene i læreplanen.

Aftenskolen gir tilbud i norsk for fremmedspråklige. Disse kursene er et godt bidrag til skolens egen norskundervisning.

Samarbeidet mellom arbeidsdriften i fengselet og det yrkesfaglige skoletilbudet samsvarer med den nye arbeidsstrategien som Kriminalomsorgen ferdigstilte i 2014.

Åna Fengsel jobber pr i dag med utvidelse av antall soningsplasser fra 179 til 223. I tillegg vil det bli politisk vurdert i 2017 om det skal bygges områdesikring rundt fengselet.

3.4.4 Sandeid fengsel:

Sandeid fengsel er åpent fengsel i kategorien lav sikkerhet. Fengselet har 88 plasser, fordelt på 80 menn og 8 kvinner. Det er ca 500 innsettelse pr. år, med soningstid som varierer fra flere år til noen uker. I november 2016 var gjennomsnittlig soningstid 317 dager.

Alle innsatte får tilbud om samtale med skolen. Når utdanningsmål er fastsatt, blir det laget en konkret plan for gjennomføring. Dersom utdanningsløpet ikke kan fullføres under soning, legges det vekt på at planen også skal gjelde for tiden etter løslatelse.

Noen velger tradisjonelle utdanningsløp mot fag-/svennebrev, mens andre velger alternative løp som praksiskandidat.

Skolen har pedagogisk personell som dekker fellesfagene på yrkesfaglige og studieforberedende programområder i tillegg til programfagene i mekaniske fag og byggfag. Undervisningen blir individuelt tilpasset. De fleste elevene studerer på egen hånd (selvstudium) i tillegg til gitt undervisning. Privatisteksamen er den mest brukte eksamensformen.

I fag /programområder med manglende lærerdekning på egen skole, engasjeres det lærer fra annen utdanningsinstitusjon, opplæringskontor etc.

I den grad det er mulig, legges det i fengselet også til rette for høyskole- og universitetsutdanning, eventuelt andre kompetansegivende studier. Disse gjennomføres vanligvis i form av nettstudier

Det er etablert et tett og godt samarbeid med kriminalomsorgen. Verksdriften bidrar i stor grad til utførelse av praktisk del av utdanningsløpet. Sandeid fengsel er godkjent som lærebedrift i fagene tømmer, sveis og institusjonskikk.

I tråd med Kriminalomsorgens nye strategiplan for arbeidsdriften, arbeides det med å styrke ytterligere samarbeidet fengsel-skole. Det er en målsetting å få definert læreplanmål for alle arbeidsstasjonene i Sandeid fengsel.

Fengselet arbeider med å søke godkjenning som lærebedrift for flere fagområder.

For kandidater som ikke har lang nok soningstid til fullt praksisløp, bidrar skolen med å finne læreplass eller

praksisplass i bedrift utenfor fengselet. Dersom en innsatt er klar for å avlegge praktisk fag-/svenne-prøve, legges det til rette for at dette kan gjøres i fengselet.

Når den innsatte nærmer seg løslatelse, legges det til rette for en best mulig overgang for å kunne fortsette utdanningsløpet.

Det avholdes i tillegg en del kortere, kompetansegivende kurs, og det gis mulighet til blant annet å avlegge eller fornye sveisesertifikater, teori-prøve til førerkort og kompetansebevis for anleggsmaskin. Kurser og sertifiseringer erstatter ikke formell utdanning, men anses likevel å være et bidrag til rehabilitering. NAV bidrar i noen grad med finansiering av denne type tiltak.

3.5 Overgangsbolig – Friomsorgen-TAFU

3.5.1 Auklend overgangsbolig

Det er et vilkår for soning i overgangsbolig at innsatte har et arbeids- eller skoletilbud på dagtid utenfor overgangsboligen. Det betyr at innsatte som har behov for skole-gang i overgangsfasen fra fengsel til frihet, kan bo i overgangsboligen og delta i vanlig undervisning i ordinære utdannings-institusjoner på alle nivå – fra grunnskole til og med universitetsnivå.

3.5.2 Friomsorgen Rogaland

Friomsorgskontorene gjennomfører samfunnsstraff og påser at prøveløslatte overholder fastsatte vilkår, gjennomfører betinget dom med program for ruspåvirket kjøring, og følger opp personer som er prøveløslatt

fra forvaring, underlagt sikring i frihet eller gjennomfører straff i egen bolig.

Framtidsplanlegging er det planarbeidet kriminalomsorgen tilbyr domfelte i forbindelse med målrettet straffegjennomføring. Planen kan inneholde områder som utdanning, arbeid, fritid, forhold til rusmidler, forhold til kriminalitet, boforhold og trening på daglige gjøremål. Friomsorgen har kontakt og samarbeider med ordinære utdanningsinstitusjoner og NAV. Aktuelle opplæringsbehov er: dataopplæring, jobbsøkerkurs, språkopplæring, opplæring vedrørende lese-, skrive- og tall problematikk, opplæring i å forstå det norske samfunn og allmennkunnskap.

3.5.3 TAFU

TAFU (Tilbakeføring gjennom arbeid, fritid og utdanning) er forankret i St.meld.nr. 27 (2004-2005) *enda en vår* og St.meld. nr. 37 (2007-2008) *straff som virker*. Utformingen av prosjektet er inspirert av det svenske KrAmi som ble startet i 1980.

Bakgrunnen for at det er gjennomført utprøving av TAFU modellen i Norge, er resultat av en langvarig politisk og faglig prosess der mange aktører på ulike forvaltningsnivå har hatt felles forståelse av at mennesket som har sonet dommer skal få den hjelpen de har behov for ved retur til samfunnet. Grunnleggende metode i TAFU er konsekvenspedagogikk.

TAFU Rogaland er et samarbeid mellom NAV Rogaland, Kriminalomsorgen Rogaland friomsorgskontor, Attende, Rogaland fylkeskommune, Sandnes kommune og Stavanger kommune. Målgruppen for prosjektet er tidligere straffedømte menn mellom 18 og 40 år.. Deltakerne

må ha/ha hatt kontakt med kriminalomsorgen/NAV/kommunen. De må ha ordnede boforhold og være dokumentert rusfrie. Målsettingen er å hindre tilbakefall gjennom fast arbeid/fullføring av utdanning og derigjennom bli selvforsørget. TAFU Rogaland har gruppebasert inntak i form av kurs 4 ganger i året og kan ta imot inntil 15 deltakere pr. kurs. Foreløpig erfaring viser at de som gjennomfører kurs og videre opplegg, kommer ut i fast lønnet arbeid og får muligheten til å fullføre eventuelt påbegynt utdanning fram til fag/svenneprøve.

Arbeidsforskningsinstituttet, som har evaluert prosjektet uttaler i sin rapport (AFI 11/2013) at TAFU er godt i gang med å innfri målsettingen. Ut fra dette besluttet sentrale myndigheter i juni 2014 å etablere TAFU Rogaland som et permanent tiltak med virkning fra 01.01.15.

4 FENGSELSUNDERVISNING I ROGALAND

4.1 Elementene i opplæringsprosessen.

Opplæringstilbudet i fengslene knyttes til den enkelte innsattes status mht. rettigheter til skolegang.

Det er naturlig, når opplæring for den enkelte voksne skal planlegges, å se til den metodikk og organisering av opplæring som skjer hos voksenopplæringen når tilbudene planlegges og utvikles.

Voksenopplæringen på videregående nivå er i dag individorientert på en helt annen måte enn bare for få år siden.

Voksne søkere med rett til videregående opplæring (voksenrett) skal få tilbud om opplæring i samsvar med den sluttkompetanse de ønsker. I vurderingen skal det legges avgjørende vekt på mulighetene den enkelte har til å oppnå yrkes- og/eller studiekompetanse.

Fylkeskommunen har plikt til å sørge for at voksne søkere med rett får kartlagt og vurdert realkompetansen sin, slik at denne kompetansen kan danne grunnlaget for søknad om inntak/videre opplæring. I dag vurderes realkompetanse til alle voksne med rett til videregående opplæring som har erfaring innen det faget de ønsker opplæring i. Opplæringstilbudet skal deretter tilpasses den enkelte med bruk av en rekke ulike opplæringsarenaer, for eksempel klasserom, nettbaserte tilbud eller tilbud knyttet til arbeidsplass.

I opplæringstilbudet skal det legges vekt på de grunnleggende ferdigheter. Dette vil være helt sentralt i det tilbud som skal gis den enkelte.

Det skal også inngå i planleggingen av tilbudet å vurdere/kartlegge den enkelte med tanke på gode læringsstrategier for den enkelte.

4.1.1 Karriereveiledning.

I arbeidet med å kartlegge og gi et godt tilbud til den enkelte, er det et stort behov for veiledning i forhold til utdanning og arbeid blant de innsatte i fengslene i Rogaland.

Karriereveiledningen gir innsatte hjelp til å legge planer for fremtiden. Veiledningen vil også kunne bevisstgjøre dem på hvordan planene kan realiseres gjennom blant annet

valg av utdanning og yrke. Karriereveiledning er en svært viktig del av rehabiliteringsprosessen, og må ha en viktig rolle i forhold til det arbeidet som gjøres i fengslene.

Karrieresentrene i Rogaland har her en viktig rolle som veiledere og ressurscenter for rådgiverne i fengslene.

4.1.2 Realkompetansevurdering

Realkompetansevurdering er en vurdering av hva den utdanningssøkende har av kunnskaper, hvor det viktigste er å få kartlagt **hva** man kan, ikke hvordan eller over hvor lang tid man har brukt til å lære seg det man kan.

Realkompetansevurdering skjer med utgangspunkt i læreplanen for det aktuelle faget. Det er en realistisk gjennomgang av fagets mange mål og gjennomføres i en samtale mellom en fagkonsulent og den utdanningssøkende. Fagkonsulenten godkjenner eller underkjenner der og da søkerens kompetanse. Gjennom arbeidet med læreplanen, vurderingen av kandidatens faktiske kompetanse på hvert enkelt mål skrives det ut kompetansebevis som er grunnlag for videre utdanning. Dette kompetansebeviset kan også være et grunnlag for å søke jobb.

4.1.3 Individuelt tilpasset opplæring

Klasseromundervisning for grupper er en effektiv opplæringsform når elevene har noenlunde samme ståsted og skal føres fram i samme takt. Det blir mindre effektivt når gruppen ikke har samme utgangspunkt, og heller ikke har samme mål for øyet. Særlig blant voksne er det behov for nyansering og individuell tilpassing av opplæringstilbudet. Det betyr ikke at

klasserommene skal bort, men at det som foregår der ikke nødvendigvis kan være det samme for alle, men skjer med utgangspunkt i individuell tilpasning for hver enkelt elev.

Kurs som gir formell kompetanse i forhold til læreplaner vil i mange tilfeller ikke være et aktuelt tilbud. Dette som følge av at mange av de domfelte har kort soningstid eller sitter i varetekt. Skal slike fangegrupper kunne ha et konkret opplæringstilbud er det et uttrykt mål at det også blir gitt opplæringstilbud som er arbeidskvalifiserende, selv om de formelt sett ikke er kompetansegivende. Med soningstid fra 3 uker til 2-3 måneder kan likevel mye gjøres ved å tilby f.eks. kurs i data, sertifiseringskurs, motivasjonskurs og lignende.

4.1.4 Grunnleggende ferdigheter
Stortingsmelding 27 "Enda en vår" viser til undersøkelser som dokumenterer en klar sammenheng mellom lærevansker og kriminalitet (2004-2005). Flere kartlegginger viser store forskjeller på utdanningsnivået blant innsatte i norske fengsler og for befolkningen for øvrig. Mange innsatte har en avbrutt og mangelfull skolegang.

Kunnskapsløftet ligger nå til grunn for all opplæring på videregående nivå, så vel for utdanningssøkende med ungdomsrett som for de med voksenrett. De grunnleggende ferdighetene som skal vektlegges i arbeidet med alle læreplaner er ferdigheten til å lese, skrive og regne, samt grunnleggende digitale ferdigheter og grunnleggende ferdigheter i engelsk.

Disse grunnleggende ferdighetene vurderes som nødvendige forutsetninger for alle som skal kunne gjøre seg nytte av annen opplæring og som forutsetninger for å kunne delta aktivt i arbeids- og samfunnslivet.

Opplæring innen kriminalomsorgen skal kunne sette inn konkrete tiltak i de grunnleggende ferdighetene. Det skal tilbys lese-, skrive-, regneopplæring for alle innsatte og i særlig grad for de som ikke er funksjonelle lesere/skrivere.

VOX har utviklet egne opplegg for opplæring i grunnleggende ferdigheter innenfor kriminalomsorgen.

Opplæring i grunnleggende ferdigheter sammen med karriereplanlegging og realkompetansevurdering, inngår som basistilbud i alle fengslene i Rogaland.

4.1.5 Kartlegging - læringsteorier
I arbeidet med å legge et solid fundament for videre opplæring for innsatte må opplæringen innenfor kriminalomsorgen disponere kompetanse i kartlegging av de innsattes kompetanse i basisfagene. Det er utarbeidet kartleggingsmaterieell som kan identifisere den enkeltes kompetansenivå forholdsvis presist. Materiellet krever imidlertid kompetente medarbeidere som kan gjennomføre testen, analysere resultatene og kommunisere og igangsette relevante opplæringstiltak. I denne forbindelse er det også naturlig å vurdere den enkelte elevs foretrukne læringsstrategier. Fengselsopplæringen må derfor også ha god kompetanse på dette området.

4.2 Organisering av opplæringstilbudet

Et mer individuelt opplæringstilbud, vil føre til at en må ta i bruk alternative opplæringsmetoder. Nettbaserte opplæringstilbud er en metode som kan være svært hensiktsmessig. I den sammenheng hører det med at høsten 2014 vedtok Kriminalomsorgen at man innen fengslene skulle bytte fra det som kaltes IFI (internett for innsatte) til DFS (desktop for skolen).

Man gjorde disse endringer mye pga. at sikkerhetsproblematikken har vært og er viktig for kriminalomsorgen. For skolene betyr det at «skolene må investere i nytt IKT utstyr i tråd med spesifikasjoner fra Kriminalomsorgen». Det nye systemet er nå etablert og utstyr er kjøpt inn. Skolene er klare for å bruke nettbaserte opplegg så langt som det er tjenlig.

Det må være lærere tilgjengelig for å rettlede i forhold til de nettbaserte læringsressursene og som faglige støttelærere. Opplæringen må organiseres ut fra individuell tilpasning.

Opplæringen i fengslene må ta utgangspunkt i de innsattes rettigheter. Noen innsatte kan ha ungdomsrett, men de aller fleste vil ha voksenrett. En avklaring av den enkeltes rettsstatus skal derfor være en del av det kartleggingsarbeidet som i verksettes ved innsettelse. Opplæringsloven åpner for at også unge som fortsatt har ungdomsrett kan ta videregående opplæring i henhold til voksenretten i særlige tilfeller.

Voksenretten vil være utgangspunktet for det store flertallet av innsatte, dette må gjenspeiles i måten opplæringen

innenfor kriminalomsorgen er organisert på.

Avklaring av den enkeltes rett er en kompetanse som koordinator/rådgiver i fengsel må inneha. Den enkeltes status skal kartlegges og vurderes. Dette må skje i samarbeid med karriereveiledningssentrene og voksenopplæringen.

Det må fattes vedtak i forhold til rettigheter og inntak i form av enkeltvedtak. Myndigheten til dette med unntak av avklaring i forhold til rettigheter som voksen er tillagt rektor. Alle vedtak knyttet til rettigheter og optak har formell klagerett.

Karriereveiledning blir ivaretatt av koordinator/ rådgiver. Voksenretten forutsetter at den enkelte har fått avklart sine framtidsplaner, og at disse blir lagt til grunn for oppbyggingen av den enkeltes karriereplan. Selve rådgivningen av innsatte bør foregå i nært samarbeid med kriminalomsorgen og sees i sammenheng med så vel arbeidsdriften som gjennomføring av et eller flere program i regi av fengselet.

Rådgiverne på sin side må ha et nært og fast organisert samarbeid med karriereveiledningssentrene. Dedikerte medarbeidere ved hvert av de tre sentrene har et ansvar for å betjene fengslene med råd og i enkelte tilfeller selv delta som karriereveiledere.

I den grad realkompetanse skal vurderes i forhold til læreplaner for å kunne føre til fritak fra opplæring og utskrivning av kompetansebevis eller vitnemål, gjennomføres dette av fagkonsulenter som ikke til daglig har opplæringsansvar for den innsatte. Dette er med andre ord en kompetanse som importeres. Det er

voksenopplæringsssentrene som har ansvaret for å utdanne fagkonsulenter og for at det er tilgjengelige konsulenter i de fagene som er aktuelle.

Når søknaden om voksenrett er behandlet, vil veileder hos voksenopplæringen kontakte koordinatoren i fengselet for å avtale videre behandling i forhold til en realkompetansevurdering.

Voksenopplæringen bestiller fagkonsulent som foretar vurderingen. Voksenopplæringen skriver ut kompetansebevis på godkjent realkompetanse.

Når det gjelder dekking av opplæringsbehov vil det være skolen som har ansvaret for å dekke dette og som skriver ut eventuelle vitnemål/kompetansebevis i samarbeid med moderskolen.

Den enkeltes plan for opplæring skal være utgangspunktet for den innsattes opplæring under fengselsoppholdet.

Fengselsopplæringen skal tilby opplæring i det den innsatte etter voksenretten har rett på. For lærerne i opplæringen innenfor kriminalomsorgen vil dette innebære at de i større grad må fungere som veiledere til aktuelle læringsressurser som distribueres på nett eller i form av bøker. I noen fag vil det være aktuelt for fengselet å importere kompetanse.

Koordinatorerne har ansvaret for organiseringen av opplæringen for den enkelte gjennom et opplæringstilbud i fengselet innenfor de tillagte rammer.

Koordinator har også ansvaret for eksamensavviklingen i fengselet, enten

det er etter privatistordningen eller i samarbeid med ansvarsskolen.

4.3 Organisert samarbeid med PP-tjenesten

PP-tjenesten for videregående opplæring er organisert med et hovedkontor i Stavanger og en avdeling i Haugesund. Kontoret disponerer psykologer og spesialpedagoger og har basert sine tjenester på at hver PP-rådgiver har hver sine ansvarsskoler. I tillegg disponerer tjenesten medarbeidere med spesialkompetanse innenfor enkelte tema, blant annet innenfor lese- og skrivevansker.

PP-rådgiverne som i dag betjener skolene med fengselsopplæring betjener også fengselsenheten.

4.4 Samarbeid – arbeidsdrift

Strategi for utvikling av *kriminalomsorgens arbeidsdrift 2015 – 2018* tillegger skolen stor vekt både med tanke på kvalifisering og økt aktivisering. I delmål 4 "Videreutvikle og styrke samarbeidet med skolen og VOX om kompetansebygging" beskrives samarbeidet skole og arbeidsdrift slik:

"Samarbeidet mellom kriminalomsorgen og skolen i fengsel har i mange år vært et utviklingsområde. Skolen har bidradd til utvikling av et bedre innhold i arbeidsdriften og gitt et økende antall innsatte opplæring og aktivitet. Kriminalomsorgen skal legge til rette for at innsatte som har rett til og ønske om opplæring kan gjennomføre dette under straffegjennomføringen. Skolen skal informere om retten til grunn- og videregående opplæring, deriblant retten til realkompetansevurdering, og

bidra til å motivere innsatte til opplæring. Videre skal skolen tilby både yrkesfaglig- og studiespesialiserende opplæring. I samarbeid med andre aktører i fengsel skal skolen bidra til utvikling av praksisnær opplæring i både i grunnleggende ferdigheter og yrkesfaglig opplæring.

Tiltak:

- Kriminalomsorgen skal øke bruken av arbeidsdriften som arena for lærebedrift i regi av skolen.
- Kriminalomsorgen skal øke tilretteleggingen av arbeidsdriften slik at man kan tilby kompetansegivende kurs i regi av skolen.
- Arbeidsdriften i fengsel skal samarbeide med skolen i fengsel for å dokumentere informasjon om innsatte til bruk i kompetansebevis og praksisattester fra skolen. Informasjonen må være basert på samtykke fra innsatte.
- Kriminalomsorgen skal øke samarbeidet med skolen om tilbakeføring fra fengsel til frihet slik at innsatte kan videreføre og/ eller nyttiggjøre seg opplæringen etter endt fengselsopphold.
- Kriminalomsorgen skal utvide samarbeidet med Vox om praksisnær opplæring og benytte samarbeidet med Vox i hovedsak til tiltak som ikke dekkes av skolen i fengsel."

4.4.1 Organisering av arbeidsdrift i forhold til realkompetanse i yrkesfag
Arbeidsdriften er en viktig del av det tilbud innsatte kan få som daglig sysselsetting. Driften omfatter arbeidsoppgaver som er nødvendig for drift og vedlikehold ved enhetene. Dette er oppgaver knyttet til renhold, kjøkken/forpleining, tøylager/-vaskeri, vedlikehold og reparasjons- og oppussingsarbeid på bygg. Ved å strukturere og systematisere arbeidsoppgaver som innsatte blir satt til å utføre, vil arbeidsdriften kunne være aktuell opplæringsarena for flere kompetansemål. Understøttes slike opplegg med tilpasset yrkesfaglig teoriopplæring, vil dette kunne gi grunnlag for utstedelse av flere kompetansebevis for oppnådde kompetansemål for den enkelte under soningstiden.

Åna er det av fengslene i fylket som har flere fagområder som fullt ut dekker kravet til praksisopplæring i lærefag helt fram til avleggelse av fag/svenneprøve. Flere av disse har også fått godkjenningssstatus som lærebedrift.

En kartlegging av alle de arbeidstilbud som innsatte har i forhold til kompetansemål innen en eller flere læreplaner må gjennomføres i samarbeid med arbeidslederne og fengselsledelsen. Kombinert med realkompetansevurdering kan en slik systematikk gi den innsatte mulighet til å oppnå betydelig formell kompetanse i løpet av soningstiden.

4.5 Samordning

I fengselshverdagen er det kontaktbetjenten som har et særlig ansvar for å følge opp den enkelte innsatte under straffegjennomføringen eller varetektsoppholdet.

Kontaktbetjentordningen er derfor et viktig virke-middel for mer målrettet og systematisk gjennomføring av fengselsoppholdet.

Hvert år gjennomføres det brukerundersøkelser i alle fengslene. Formålet med undersøkelsene er bl.a. å måle kvaliteten på kontaktbetjentarbeidet.

Framtidsplanlegging er en betegnelse for det planarbeidet kriminalomsorgen tilbyr innsatte og domfelte i forbindelse med målrettet straffegjennomføring. Plan-prosessen har som mål å motivere den innsatte til å arbeide med de problem-områdene som kan relateres til hans/-hennes kriminelle handlinger. Videre søkes det gjennom planprosessen å styrke den innsatte og domfelte til å dra bedre nytte av de tilbud som finnes under straffegjennom-føringen og etter fullført straff.

I tillegg til fremtidsplan kan innsatte og domfelte få tilbud om individuell plan fra helse- og sosialtjenesten (IP), individuell opplæringsplan i skolen (IOP) og handlingsplan i NAV arbeid. Under straffegjennomføringen skal Kriminal-omsorgen legge til rette for samordning av dette arbeidet.

Samarbeidet mellom kontaktbetjent og karriereveileder sikres gjennom avtaler i hvert fengsel. Det utarbeides rutiner som sikrer at karriereplaner følger den innsatte videre når og hvis vedkommende skifter fengsel.

5 INFORMASJON OG SØKING/OPPTAK TIL OPPLÆRINGS-AKTIVITETER

5.1 Organisering av informasjonsflyten

5.1.1 Informasjonsmateriell ved innkalling.

Det er utarbeidet informasjonsmateriell som er tilgjengelig for alle innsatte og som blir presentert i forbindelse med innkalling til soning eller innskriving i soningsinstitusjon. Materiellet orienterer den innsatte om rettigheter i forhold til opplæringsloven.

5.1.2 Samtale med veileder

Alle nye innsatte, inkludert varetekt, skal få tilbud om samtale med koordinator/rådgiver Første samtale skal tilbys innen to uker fra innskrivning i form av en skriftlig innkalling. Det kan være nødvendig med flere samtaler for å få til de tilfredsstillende avklaringer. Samtalene skal avklare eventuell rett til opplæring og om den innsatte ønsker å søke om et opplæringstilbud. I denne samtalen skal det avklares hvilket behov den innsatte har for å innhente formell dokumentasjon. Skolen motiverer og informerer om viktigheten av å samle og ivareta formell dokumentasjon.

5.2 Opptak

5.2.1 Søknad/inntak etter § 3-1-ungdomsretten

Det søkes om opplæring på utarbeidete søknadsskjema. Søknaden behandles av rektor ved den aktuelle moderskolen. Rektor fatter et enkeltvedtak med klagerett.

Undervisningen i fengslene følger skoleåret når det gjelder oppstart på et nytt Vg1 eller Vg2. Dette for å gjøre en sømløs overgang ved løslatelse lettere. I perioden fra innsøking og frem til skolestart vil disse elevene få tilbud om

opplæring i grunnleggende ferdigheter, motivasjons kurs og styrking av grunnskolefag. Når det er elever som har startet opplæringen og skal fullføre det påbegynte løpet vil det være kontinuerlig opptak av elever gjennom hele året.

5.2.2 Søknad/inntak etter § 4A-1 – grunnskole opplæring for voksne

Det søkes om opplæring på utarbeidete søknadsskjema. Søknaden behandles av rektor ved den aktuelle moderskolen og fatter et enkeltvedtak med klagerett.

5.2.3 Søknad om voksenrett og inntak etter § 4A-3

Det søkes om inntak/voksenrett via WEB. Søknaden behandles ved voksenopplæringen i Rogaland fylkeskommune.

I tilfeller der den innsatte har problemer med å få tilgang til MinID, som kreves i forbindelse med søknad over Web, kan søknadene sendes i papirformat og behandles manuelt.

Vedtaket som fattes er et enkeltvedtak med klagerett.

6 MÅL OG STRATEGIER I PLANPERIODEN 2017 - 2020

Målsettingen for opplæringen innen kriminalomsorgen i Rogaland skal være å bidra til dannelse, sosial mestring og selvhjelpenhet, samtidig som den skal gi kompetanse og kunnskap for et framtidig yrkesliv.

Opplæringsaspektet er et sentralt element i rehabiliteringsarbeidet for den enkelte. Det er følgelig ønskelig at opplæringsaktiviteten innenfor kriminalomsorgen har tydelige og konkrete planer for uttrykte satsningsområder for planperioden, herunder prioriterte strategier og tiltak.

For planperioden 2017-20 videreføres de hovedsatsingene som lå i forrige planperiode.

Hovedsatsinger

For planperioden prioriteres tiltak innenfor følgende satsingsområder:

1) Tilrettelegging av opplæringstilbudet □

Innfrielse av retten til opplæring.

- Karriereveiledning og realkompetansevurdering.
- Individtilpassede opplæringstilbud.
- Aktivt bruk av arbeidsdrift og programvirksomhet som opplæringsarenaer.

2) Forvaltningssamarbeid

- Samordne opplæringstiltak, programvirksomhet og arbeidsdrift.
- Styrke og videreutvikle forvaltningssamarbeidet.

3) Innpassing av tilbudet i egen organisasjon

- Kompetanseutvikling i lærerstaben.

- Organisasjonsutvikling.
- Samarbeid fengselsopplæringen, PPT, OT, karriereveiledning og voksenopplæring.

4) Kvalitetssikring av egen forvaltningspraksis

- Opplæringstilbud/aktiviteter gjennom hele kalenderåret.
- Utvikle ensartet og felles dokumentasjonsordning for oppnådde læreplanmål.

Mål og prioriterte strategier/tiltak

Planarbeidet skal realiseres først og fremst ved bruk av følgende tre hovedstrategier:

- Kompetanseutvikling.
- Organisasjonsutvikling.
- Økt samhandling - internt/eksternt